LO 10 quark 7 2007:LO 10 2007 06-09-2007 11:09 Pagina 6

MOTORISCHE REMEDIAL TEACHING: EEN BREED PERSPECTIEF

Woensdag 16 mei werd op de School of Human Movement & Sports (Calo) in Zwolle, na lange tijd weer een studiedag Motorische Remedial Teaching (MRT) gehouden. Uit een aantal reacties van de deelnemers bleek dat men het goed vond weer eens met de 'club' bij elkaar te zijn. En dat is toch zeker een belangrijke functie van een studiedag.

Met het oog op de lange afwezigheid van een studiedag, was de doelstelling van de dag een breed spectrum aan workshops aan te bieden. Er waren workshops op het gebied van observatie-instrumenten, specifieke stoornissen zoals DCD, basisonderwijs, voortgezet onderwijs en actuele thema's zoals schrijfmotoriek en sensorische integratie. ***Door: Joost Hes***

MRT IN ONTWIKKELING

De inleiding zou aanvankelijk verzorgd worden door Foppe de Haan. Maar achteraf gezien zijn we blij dat hij ook die middag heeft geïnvesteerd in de voorbereiding van het succesvolle Jong Oranje. De inleiding werd nu gedaan door de auteur van dit verslag, medewerker MRT van de KVLO, Joost Hes en werd gebruikt om stil te staan bij een aantal zaken rondom MRT.

Sinds zijn aantreden bij de KVLO, ongeveer 15 jaar geleden, heeft de MRT een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Was er in die beginjaren nog sprake van een 'bontgekleurd en onoverzichtelijk veld' (Bakker en Vermeer, 1992), dan staat MRT nu veel duidelijker op de kaart. Er zijn diverse MRT-opleidingen die opgenomen zijn in hbo-opleidingen en bij advertenties voor vakleerkrachten LO wordt vaak speciaal gevraagd naar het bezit van een MRT-bevoegdheid. Ook is de extra zorg voor bewegen, naast de reguliere lessen bewegingsonderwijs en het naschoolse sportaanbod, één van de beleidspunten van de KVLO.

Toch is dit volgens de inleider nog niet voldoende. Het is namelijk belangrijk dat het MRT-veld betrokken wordt en blijft bij de grote actuele initiatieven. Bijvoorbeeld bij het kwaliteitsonderzoek Bewegen en Sport op school, uitgevoerd door het Mullierinstituut, en bij de Alliantie School & Sport, wordt er in de plannen wel vermeld dat er aandacht is voor zorg voor kinderen met motorische achterstanden maar verder wordt dat niet in de uiteindelijke uitvoering opgenomen. Na een verzoek van ondergetekende is dat bij het kwaliteitsonderzoek wel gebeurd. Ook bij de aanstaande zorgplicht is het belangrijk dat de MRT-wereld zich weet aan te sluiten.

PAUL BEENEN-PRIJS

Vervolgens werd er stilgestaan bij twee prominente MRT-ers die de afgelopen tijd zijn overleden, namelijk Els Koster en Paul Beenen. Els Koster heeft vooral veel betekend voor de MRT in Zeeland. En Paul Beenen is de onbetwiste grondlegger van de MRT in Nederland. En ter nagedachtenis aan de laatste werd de Paul Beenenprijs voor het meest innovatieve MRT-materiaal uitgereikt.

Er waren drie inzendingen namelijk van Alger van Hagen, Henk Schweitzer en Ferrie van der Werf. Eigenlijk was het onbegonnen werk om te kiezen uit deze drie inzenders omdat het alle drie personen zijn met een grote verdienste voor de (kleine) motoriek. Op het gebied van de criteria vernieuwend, praktische bruikbaarheid, brede aanpak (van screenen tot oefenstof) en brede toegankelijkheid (digitale toepassingen) ontliepen de inzendingen elkaar nauwelijks. De afweging voor

FOTO: ANITA RIEMERSMA

LO 10 quark 7 2007:LO 10 2007 06-09-2007 11:10 Pagina 7

de toewijzing werd vooral gemaakt op de werkvelden grote motoriek, kleine motoriek en schrijfmotoriek. De jury (Bettie Kuipers, Yvonne Sanders en Joost Hes) vindt dat de context van MRT die moet zijn van het bewegingsonderwijs. Dus gericht op het weer beter leren bewegen in de les bewegingsonderwijs en andere bewegingssituaties zoals het schoolplein en de (georganiseerde) sportdeelname. De verbreding naar de schrijfmotoriek is wellicht een logische, maar een secundaire verbreding van de MRT.
Tegen het licht van deze discussie ging de Paul Beenenprijs naar Ferrie van der Werf. Zijn MRT-programma is volledig geautomatiseerd en is voor het grootste deel gericht op de grote motoriek. Een andere belangrijke reden om voor hem te kiezen was de mogelijkheid om zijn programma in het voortgezet onderwijs te gebruiken. Veel MRT-materiaal is namelijk vooral ontwikkeld voor de basisschoolleeftijd.

Tenslotte werd de inleiding van de studiedag gebruikt om de eerste exemplaren te presenteren van het Beroepscompetentieprofiel van de MRT-er. Het unieke van de totstandkoming van dit profiel is, dat alle grote MRT-opleidingen er bij betrokken zijn geweest. Daarom betekent het profiel meer overeenstemming en meer eenheid in de MRT-opleidingen in Nederland. Het profiel is aan te schaffen via het Jan Luitingfonds van de KVLO.
In het vervolg van het artikel zullen de indrukken van de workshops worden weergegeven.

TEST OF GROSS MOTOR DEVELOPMENT

Liesbeth Verhoeven en Greet de Pooter
Voor hun eigen MRT-praktijk 'Stimulus' (*www.stimulus.nu*) hebben de workshopleiders de oorspronkelijk Engelstalige Test of Gross Motor Development van Ullrich omgezet in de Belgische/Nederlandse taal. Naast de behandeling van deze test is tijdens de workshop het doel en de werking van Stimulus kenbaar gemaakt. De praktijk is gericht op jonge kinderen van 3 tot 7 jaar. Via beelden van de Stimuluslessen en de cd-rom die het motorisch dossier inhoudt, is er een goed beeld geschetst. De aanwezigen waren onder de indruk van de resultaten tot nog toe. Vooral de mogelijkheid voor deelnemende ouders om via Internet toegang te krijgen tot de gegevens en beelden van de kinderen en de praktische tips voor bewegingsprikkels voor de kinderen maakte grote indruk. Als enig nadeel werd wellicht gezien de arbeidsintensiviteit en de

En dan gaan we...,

FOTO: ANITA RIEMERSMA

VERSLAG VAN DE STUDIEDAG OP 16 MEI 2007

daarmee redelijk hoge kostprijs. Niettegenstaande brengen de resultaten die ze bereiken met de kleuters zeer veel voldoening.
Het was voor de workshopleiders zeer interessant en leerrijk om de visie te delen met MRT-ers uit Nederland. Wellicht kan hieruit een zinvolle uitwisseling volgen. Belangrijk in dit licht is ook dat de oprichters van Stimulus ook verbonden zijn aan de opleiding Bachelor Lichamelijke Opvoeding en Bewegingsrecreatie in Antwerpen.

WERKEN MET HET MOVEMENT ABC

Remo Mombarg
Hoewel hij volgens de titel van de workshop één motorische test behandelde, was een belangrijke tip in de workshop toch vooral om meerdere tests te gebruiken. Mede omdat het Movement-ABC niet de volledige informatie geeft om met een leerling de MRT aan de slag te gaan. Het kan toch raadzaam zijn het Movement-ABC te gebruiken, omdat het een officiële test is, die bijvoorbeeld door zorgverzekeraars erkend wordt.
In de workshop werden de deelnemers verder geprikkeld met gezouten uitspraken van Remo Mombarg. Aan deze uitspraken is te merken dat er in het Groningse MRT-veld op een zeer actuele manier gewerkt wordt aan het bewegen en problemen op dat gebied.
Zo zette hij ook een aantal aanpakken in de extra zorg voor bewegen op een rijtje namelijk, taakgericht, ontwikkelingsgericht en kindgericht werken. In het taakgericht werken wordt er gekeken welke vaardigheden voor de leerling belangrijk en nodig zijn om te gaan leren. Bij het ontwikkelingsgericht werken wordt er teruggegaan naar de basis. Als er een fase in de ontwikkeling niet goed is aangelegd, bijvoorbeeld in termen van Mesker de symmetrische fase, dan zal teruggegaan worden naar het weer opnieuw werken aan die fase. En de laatste manier van werken kijkt vooral naar de wijze waarop de leerling invulling geeft aan het bewegen. Het werken richt zich dan bijvoorbeeld op omgaan met angst, contactuele problemen en inzichtelijke problemen in de bewegingssituaties. Terwijl nog een aantal MRT-stromingen zich richten op de ontwikkelingsgerichte manier van werken gaat de huidige ontwikkeling meer richting de taakgerichte (zie ook de COOP-aanpak bij Bert Halfwerk) en de kindgerichte aanpak. Een ontwikkeling die de MRT-wereld toch in de gaten zal moeten

LO 10 quark 7 2007:LO 10 2007 06-09-2007 11:10 Pagina 8

FOTO: ANITA RIEMERSMA

Allerhande hulpmiddelen

houden.

NOVIBOLS/DIGIBOLS

Gijs van den Berg en Jacqueline Timmermans

In een goed gevulde zaal werd, na een uitgebreide kennismaking, toegelicht op welke principes Novibols is opgezet en hoe Digibols daaraan een waardevolle aanvulling levert.

Novibols omvat een drietal tests met elk tien toetssituaties, waarin de ontwikkeling van het bewegingsgedrag van kinderen kan worden geduid en vastgesteld. De drie tests zijn ontworpen voor leerlingen die in groep 3-4, 6-7 en groep 8 of de brugklas zitten. Voor iedere test is gekozen voor zes turnsituaties en vier spelsituaties waarin relevante leerervaringen kunnen worden opgedaan die generaliseerbaar zijn naar overeenkomstige of gelijksoortige bewegingssituaties. In Novibols wordt uitgegaan van een relationeel denkkader.

Dit betekent dat gedragsmogelijkheden van leerlingen in termen van mogelijke niveaus van bewegen of bewegingsvaardigheid in de verschillende toetssituaties volgens een relationeel bewegingsconcept worden geduid. Vandaar dat in Novibols die niveaus van bewegen steeds in enkele zinnen worden omschreven. Pas in een alinea kan duidelijk worden gemaakt wat een niveau van bewegen in een toetssituatie precies inhoudt.

De toetsen van Novibols zijn nu in een geautomatiseerd programma opgenomen. Dit programma heet Digibols©. Leerkrachten kunnen de bewegingsvaardigheidstests afnemen en dan daarin verwerken. Het digitale leerlingvolgsysteem wordt geïnstalleerd op de C-schijf van de computer en is bovendien gemakkelijk te gebruiken. Op deze wijze is het bijhouden van een leerlingvolgsysteem een kwestie van een klik met de muis van de computer. Leerlinglijsten, klassenoverzichten, toetsoverzichten en gemiddelden voor de rapportbeoordelingen kunnen zo op eenvoudige wijze worden uitgedraaid.

De workshop werd op een geanimeerde wijze interactief en groepsgewijs uitgevoerd: de principes werden in de praktijk met de filmbeelden verhelderd.

DEVELOPMENTAL COORDINATION DISORDER (DCD) EN DE COOP-AANPAK

Bert Halfwerk

De workshop van kinderfysiotherapeut Bert Halfwerk trok veel belangstellenden die een interessante workshop konden volgen, waarin uitvoerig werd uitgelegd wat de stoornis DCD betekent en welke aanpak daar vanuit de COOP methode voor wordt voorgesteld.

Kinderen met DCD hebben vooral problemen met complex motorische vaardigheden waarbij de coördinatie van een reeks bewegingen voorop staat. Deze problemen vallen vooral op in dynamische onvoorspelbare situaties. DCD komt vaak voor: ongeveer 5% tot 10% van de schoolgaande kinderen hebben DCD, waarvan beduidend meer jongens dan meisjes (drie tot zeven keer hoger). Binnen de MRT zullen we daar dus dikwijls mee te maken hebben.

Er is bij DCD veel sprake van co-morbiditeit (samengaan) met andere stoornissen of beperkingen.

Opvallend was de uitspraak van Halfwerk over het verband en de aanpak van kinderen met DCD en leer- en of gedragsstoornissen. Hij stelt: ‘De hoge graad van co-morbiditeit verleidt tot het leggen van een oorzakelijk verband tussen de vroeg detecteerbare motorische stoornissen en leer- of gedragsstoornissen. Er is echter geen enkele wetenschappelijke bevestiging dat dit verband oorzakelijk is. Bovendien is er geen enkel wetenschappelijk bewijs dat psychomotorische therapie de leer- of gedragsstoornis rechtstreeks remedieert’. Een spannende verwijzing naar andere workshops?

Tot slot werd de behandelmethode COOP van Helene Polatajko ea. toegelicht. Deze aanpak werkt met drie belangrijke richtingen:

- vaardigheden oefenen die het kind graag zou willen uitvoeren en die het nodig heeft in het dagelijkse leven
- probleemoplossend vermogen van het kind stimuleren
- generalisatie naar het dagelijkse leven.

Bert Halfwerk lichtte toe hoe de intake en de doelstelling dan in zijn werk gaat. Vooral de Dynamic Performance Analysis is daarin erg interessant. Daarin wordt het kind bevraagd op zijn doelen en de wijze waarop hij of zij dit denkt te verwezenlijken. Een boeiende interventie waarin voor MRT zeker aansluiting kan worden gezocht!

SENSORISCHE INTEGRATIE IN DE KLAS

LO 10 quark 7 2007:LO 10 2007 06-09-2007 11:10 Pagina 9

André Rietman
Als niet-vakgenoot gooide André Rietman eerst een, ook gezien de vorige workshop, interessante knuppel in het hoenderhok door te stellen dat er in zijn vakwereld geen bewijzen zijn voor de slogan 'Slim door gym'. Wellicht een goed thema voor een volgende MRT-activiteit! Wel liet hij zijn workshopbezoekers stilstaan bij de invloed van zintuigen waar we gewoonlijk aan voorbij gaan en die bij het bewegen een onmisbare rol spelen: horen, zien, voelen, evenwichtsgevoel en spiergevoel. Zeker aan de laatste drie zintuigen wordt niet gedacht wanneer kinderen bewegingsproblemen hebben, maar ze kunnen wel degelijk van invloed zijn wanneer er sprake is van onder –of overprikkeling van deze zintuigen. Zo liet André Rietman een video zien van een kind met een overgevoeligheid voor tastprikkels. Dit zal een belemmering zijn voor het opdoen van bewegingservaring, waarbij aanraken immers onvermijdelijk is. Weer andere beelden lieten zien hoe overgevoeligheid van het evenwichtsorgaan, kinderen extreem angstig kunnen doen worden voor hoogte/dieptesituaties.
Aanpak van deze problemen berust vooral op het stimuleren van het zelf aangaan van dergelijke (bewegings-)situaties om aan de prikkeling te wennen. Iets om mee rekening te houden! Uit de workshop bleek dat, ondanks het feit dat André Rietman ver van de MRT-praktijk af staat, het goed is af en toe de ideeën van een vakspecialist te horen. Het bood een frisse blik op zaken die in de MRT-wereld al langere tijd als vaststaand gegeven worden aangenomen.

Ook meedoen zonder sportkleding

FOTO: ANITA RIEMERSMA

MRT: TERREIN VOOR GROEPSLEERKRACHTEN

Bettie Kuipers
In de workshop werden ideeën naar voren gebracht om een bewegingsleersituatie/-opdracht zo te veranderen dat ook leerlingen met een duidelijk probleem met dit bewegingsaanbod toch aan de les kunnen meedoen. Het ging hierbij met name om een tweetal maatregelen:

- ten eerste om een teruggaan in de leerlijn. Aan bod kwamen de leerlijnen balanceren, rollen en duikelen, zwaaien, klauteren en klimmen en springen. Te denken valt aan extra hulp bieden door het creëren van zekerheden, bijvoorbeeld steunen aan een rek bij het balanceren of het kunnen stappen op een kast bij het klauteren door een wandrek.
- ten tweede het aanbieden van een situatie met een ander, maar wel vergelijkbaar, bewegingsprobleem dat makkelijker op te lossen is door de leerling. Bijvoorbeeld vanaf een verhoging wegzwaaien aan een rekstok of ringen in plaats van aan een touw.

De situaties in de zaal en videobeelden van kinderen in allerlei leeftijdsgroepen lieten zien hoe de praktijk van de bovenstaande twee maatregelen er uit kan zien. Een praktijk met soms grote verschillen tussen kinderen maar die dan wel allemaal kunnen meedoen.
De workshop werd vooral gewaardeerd door de aanwezige groepsleerkrachten vanwege de nodige handreikingen op beeld, in de zaal en in de hand-out naar hun eigen lesgeefpraktijk.

MOVE2WRITE

Henk Schweitzer
In de titel van deze workshop is te zien dat Henk Schweitzer zoals altijd met zijn tijd mee gaat. Zijn programma voor de schrijfmotoriek is nu volledig gedigitaliseerd. Via het aantippen van het probleemgebied op het beeldscherm, gaat het programma via het automatisch geleverde handelingsplan naar het afspelen van een bijpassend filmpje met de oefenvormen. De basis bij Henk Schweitzer is altijd weer het 'Schrijven (=bewegen) met plezier'. En een belangrijke weg die nu ook door hem wordt aangegeven is de kinderen een belangrijke rol te laten spelen in het bepalen en de invulling van de hulp. De kinderen moeten het zelf willen en als dat zo is, dienen ze een grote rol te krijgen bij bijvoorbeeld het aangeven van de problemen, het analyseren van het schrijfresultaat en het bedenken en variëren van de oefeningen. Zoals ook al blijkt uit de workshop van Bert Halfwerk is die grote rol van de leerling in het 'extra zorg'-traject een belangrijke actuele tendens.

HANDELINGSPLANNEN MAKEN MET BEHULP VAN EEN COMPUTERPROGRAMMA

Ferrie van der Werf
Ook Ferrie van der Werf heeft zijn jarenlange MRT-activiteiten laten uitmonden in een moderne elektronische uitvoering van zijn MRT-programma. Hij beheert een MRT-website

LO 10 quark 7 2007:LO 10 2007 06-09-2007 11:10 Pagina 10

(*www.mrtonline.nl*) en het hele traject van de motorische test tot het remediëringsprogramma is gevangen in een computerprogramma.
Hij raakte een snaar door veel van het programma door de deelnemers zelf te laten ervaren. Het kwam vaak voor dat de vragensteller kort na zijn vraag in een actieve houding kwam te zitten. Ook was er veel ruimte voor discussie. En één van de discussies ging over de vraag hoe je pubers de abstracte oefenstof, die toch in veel MRT-programma's nog gehanteerd wordt, kunt laten uitvoeren. Geconcludeerd kon worden, dat de didactische kwaliteiten van de MRT-er, de plek in Nederland van de MRT-praktijk en het deelgenoot maken van de leerling van de ideeën over het belang van beter bewegen en de systematiek in de oefenstof, tot positieve resultaten kunnen leiden.

MRT IN HET VOORTGEZET ONDERWIJS (VO); BETER LAAT DAN NOOIT!

Pieter van der Heiden
Deze workshop begon met een relaas van een enthousiaste, net afgestudeerde, MRT-er, die op haar VO-school MRT wilde gaan opzetten en daarbij met een hoop startproblemen te maken kreeg. Het (extra) bewegen komt op het VO nog wel eens in het gedrang door het hoger ingeschatte belang van de meer cognitieve vakken en door locatieproblemen.
De tips die Pieter van der Heiden gaf, varieerden van het stellen van formatie-eisen voor het volgen van een MRT-opleiding tot het aanpassen van het materiaal van MRT-cursussen, die zich vaak wat meer richten op het jonge kind.
Hij pleitte er voor, een MRT-scholing altijd via de school voor elkaar en vergoed te krijgen. Wanneer eenmaal door de school een investering in een dergelijke opleiding is gemaakt, is het in het vervolg logischer dat er faciliteiten en materialen geregeld gaan worden.
Natuurlijk moeten er op het VO ook bepaalde oefeningen gewoon worden gedaan, maar Pieter verklapte dat hij toch ook veel betrokkenheid kweekt door het doen van sensationele onderdelen tijdens de MRT-les (bijvoorbeeld een saltostoeltje) en ook door het meegeven naar huis van leuke uitdagende materialen om te oefenen. In zijn workshop gaf Pieter aan dat MRT in het VO gewoon mogelijk is en dat het verzorgen ervan ook in het VO bijdraagt aan de uitstraling van professionaliteit naar ouders.

METHODE VOOR GROEPS-MRT

Elise van Weene
Elise van Weene moest een hoop technische problemen trotseren om haar verhaal aan de man te brengen. Vanuit haar werkervaring liet zij op inspirerende wijze zien hoe volgens haar oudere MRT-leerlingen, van de hoge groepen van het basisonderwijs en van de eerste jaren van het voortgezet onderwijs het beste MRT kunnen ontvangen. In een groepssituatie waarbij er individuele handelingsplannen zijn opgesteld ontvangen de leerlingen MRT in een sfeer die aansluit bij deze leerlingen.
Op basis van haar MRT-werk heeft zij een map ontwikkeld voor deze groeps-MRT, vol met voor haar succesvol praktisch materiaal waarmee op een zeer gebruiksvriendelijke manier Groeps-MRT-lessen zijn samen te stellen (zie *www.motoriek.nl*). Als speciaal pedagogische component wisselt zij bij leerlingen activiteiten af die door de leerling goed beheerst worden en dus goed zijn voor het zelfvertrouwen en activiteiten waar nog extra aan moet worden gewerkt. Want alleen maar werken aan vaardigheden die niet beheerst worden is voor MRT-leerlingen, en zeker van deze doelgroep, geen optie.

FOTO: ANITA RIEMERSMA

Aanraken hoeft niet eng te zijn

RANDVOORWAARDEN VOOR MRT

Wim van Gelder
Op een interactieve manier werd vooral ingegaan op obstakels die de deelnemers ervaren bij het invoeren van MRT in hun werksituatie. Bijvoorbeeld het indienen van een verzoek aan je werkgever om een MRT-cursus te mogen volgen werd behandeld. Tegenwoordig is aan de hand van beroepscompetentieprofielen en de Persoonlijke ontwikkelingsplannen beter te onderbouwen waarom een MRT-cursus gevolgd zou moeten worden. Het uitgeven van de scholingsgelden op een school is zo ook beter aan te vragen en te onderbouwen. Een stelling van Wim van Gelder is daarbij dat iemand met MRT in het pakket over het algemeen een betere vakleerkracht is/wordt.
Een ander punt in de workshop was met MRT toch vooral al in de groepen 1, 2 en 3 aan de slag te gaan (was voorheen groepen 2, 3 en 4). Zo vroeg mogelijk problemen op het gebied van bewegen opsporen en remediëren is het motto. Kinderen hebben er van jongs af aan al last van in de sociale situaties waarin bewogen wordt.
In een tijd waarin alles hard gemaakt moet worden, geldt dat volgens Wim van Gelder ook voor MRT. Er wordt tegenwoordig niet meer zo makkelijk de geldbuidel opengetrokken voor

nieuwe ideeën op basis van sterke verhalen. Ook de resultaten van MRT zullen systematisch moeten worden aangetoond. In de eigen praktijk betekent dit dat resultaten met MRT-leerlingen bijvoorbeeld op beeld moeten worden vastgelegd en worden gepresenteerd aan collega's en werkgever.
En op grote schaal pleitte Wim van Gelder voor het opzetten van een groot effectonderzoek op het gebied van MRT. Want alleen aan warme aandacht heeft de MRT niet genoeg. Wil MRT structureel een plaats in blijven nemen dan moeten de resultaten van MRT snel objectief worden aangetoond. Dit zal de invoering van MRT op scholen ook stimuleren.
(zie voor meer informatie: *www.in-beweging.net*)

MOTORISCHE ONTWIKKELING VERSUS TAALONTWIKKELING

Wil van Rijn

Wil van Rijn wist zijn toehoorders te boeien met zijn betoog over de samenhang, al voor de geboorte, tussen motoriekontwikkeling en andere ontwikkelingen. Op plastische wijze werden de gevolgen van een achterblijvende motoriekontwikkeling voor het meedoen in het gezinsleven, het leren op school en het sociaal functioneren naar voren gebracht. Vooral de relatie motoriek aan de ene kant en taalontwikkeling en schrijven aan de andere kant stond hierbij centraal. Schrijven heeft natuurlijk een grote motorische component die goed aangeleerd moet worden, zeker bij kinderen met motorische problemen. En de taal kan heel goed ondersteund worden door de motoriek, waardoor zij een stabiele basis kan vinden in het lichaam en de motoriek. Bijvoorbeeld kinderen met dyslexie zouden hier bij baat kunnen hebben.
Wil van Rijn gaf in deze workshop verder handreikingen hoe thuis en op school te stimuleren in het doorlopen van achtereenvolgens de fasen van alterneren (slurffase), symmetrie, lateralisatie en dominantie. Mooi zijn de op zijn rijke ervaring gebaseerde aankondigingen 'je moet altijd …' en 'dit is echt heel belangrijk,…'. Gezien de reacties in de zaal zal men met deze handreikingen zeker aan de slag gaan.

TOT SLOT

Zoals in de inleiding al werd aangegeven is MRT, qua vakgebied, behoorlijk sterk op de kaart gekomen. Nu dat is vastgesteld, is het belangrijk ook vakinhoudelijk sterk te blijven staan en te blijven ontwikkelen. Daarom is het zinnig dat de vele MRT-betrokkenen, deelnemers en workshopleiders, eens bij elkaar waren.
Uit een algemeen overzicht van de workshops, is er in de MRT-opvattingen ook een zekere ontwikkeling waar te nemen. De MRT-wereld heeft namelijk al lange tijd gedreven op een aantal theoretische uitgangspunten, waarvan de houdbaarheidsdatum aan het verlopen is. Deze uitgangspunten zijn vooral ontwikkelingsgericht (Gesell en Mesker). Er is een ontwikkeling gaande naar een meer taakgerichte en kindgerichte aanpak.
Vanuit een analyse van de bewegingstaken in de lessen bewegingsonderwijs, in het spelen en sporten en eventueel in het dagelijkse leven thuis, kan er worden bepaald welke eisen er specifiek gesteld worden aan de beweger, aan de gestelde taak en aan de bewegingsomgeving. En daarmee, waar aan gewerkt kan worden. Er zijn tegenwoordig moderne theorieën over bewegen en bewegingsontwikkeling die de uitgangspunten bieden voor een dergelijke taakanalyse, bijvoorbeeld de 'dynamische systeemtheorie'.
Ook de kindgerichtheid komt in een aantal MRT-opvattingen bewust of onbewust naar boven drijven. In de COOP-aanpak (zie workshop van Bert Halfwerk) is het zelfs een specifiek uitgangspunt. Laat het kind de belangrijkste rol vervullen in het bepalen aan welke vaardigheden het echt wil werken. Ook gaf een aantal workshopleiders aan dat kinderen echt meesters zijn in het zelf bedenken van de (vervolg-)activiteiten. Bijvoorbeeld als een kind met motorische achterstanden graag wil leren skaten omdat veel vriendjes/vriendinnetjes dat ook kunnen, dan zal dat de ingang moeten zijn voor MRT.
Zo heeft de MRT-studiedag voor de alle betrokkenen hopelijk voor een stroomversnelling kunnen zorgen binnen hun eigen MRT-activiteiten. Plannen zullen gemaakt worden om aan een MRT-opleiding te beginnen, om de eigen MRT-lessen op een iets andere manier te gaan geven en/of om een aantal MRT-uitgangspunten eens tegen het licht te gaan houden. De MRT-studiedag heeft in ieder geval duidelijk gemaakt dat het niet weer zo lang moet duren voor er een volgende studiedag gehouden zal worden.

Correspondentie: jmjmhes@hotmail.com